

METODICKÁ POMŮCKA PRO ŠKOLY

#VOLITJESEXY

volby do Poslanecké sněmovny 2025

OTEVŘENĚ, INTERAKTIVNĚ A BEZ MORALIZOVÁNÍ –
PREVENCE, KTERÁ STUDENTY OPRAVDU BAVÍ A FUNGUJE,
OD ROKU 2019.

LAFR

DĚKUJEME, ŽE PODPORUJETE DEMOKRACII! <3

Volby jsou chvíle, kdy se rozhoduje o budoucnosti celé země. Pro mladé lidi to ale často znamená spíš zmatek než příležitost – politika pro ně bývá vzdálená, plná hádek, složitých pojmů a někdy i manipulací.

Tahle krátká metodická pomůcka vznikla jako speciál k říjnovým volbám do Poslanecké sněmovny 2025. Nabízí pět krátkých a interaktivních aktivit, které vám pomohou otevřít téma voleb se studenty bez moralizování, ideologie a zbytečné „trapnosti“.

Neříkáme, koho volit. Ale ukazujeme, jak se v politice neztratit, jak poznat manipulaci, jak hledat vlastní hodnoty a jak o volbách mluvit s respektem.

Věříme, že když studenti dostanou prostor přemýšlet, sdílet a diskutovat, stávají se z pasivních diváků aktivní občané – a to je dovednost, která jim zůstane i dlouho po volbách.

Zařazení do RVP / ŠVP

Vzdělávací oblast:

- Člověk a společnost – Občanský a společenskovední základ

Průřezová témata:

- Občan v demokratické společnosti
- Mediální výchova
- Osobnostní a sociální výchova

Rozvíjené klíčové kompetence:

- kompetence k občanství
- kompetence sociální a personální
- kompetence komunikativní
- kompetence k řešení problémů

CO SE DĚJE V ŘÍJNU 2025?

V pátek 3. a v sobotu 4. října 2025 se v České republice uskuteční **volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR**. Každé čtyři roky v nich občané starší 18 let rozhodují o tom, kdo bude zasedat v dolní komoře parlamentu a kdo získá šanci sestavit vládu.

Poslanecká sněmovna má **200 poslanců**, kteří schvalují zákony, rozhodují o státním rozpočtu a dávají důvěru vládě. Proto mají výsledky voleb zásadní dopad na to, jak bude fungovat zdravotnictví, školství, sociální systém, ekonomika i mezinárodní vztahy.

Volební systém **je poměrný** – znamená to, že strany získají tolik křesel, kolik procent hlasů dostanou. Proto se po volbách často vyjednávají koalice, aby vznikla vláda s podporou většiny poslanců.

Volby do sněmovny patří mezi nejdůležitější politické události v Česku. Každý občan má jeden hlas, a právě v tom spočívá základní princip demokracie – **že na rozhodování o budoucnosti země se může podílet každý**.

JAK VOLIT V ROCE 2025?

Hlasovat může **každý občan České republiky**, který nejpozději v den voleb dovrší **18 let**. K volbě je potřeba mít **platný občanský průkaz nebo cestovní pas**.

Volič přijde do své **volební místnosti**, prokáže se **dokladem totožnosti** a **dostane úřední obálku**. V soukromí vybere z **volebních lístků** ten, který odpovídá straně, kterou chce podpořit. Na tomto lístku může zakroužkovat **až čtyři kandidáty** – tím jim dá tzv. **preferenční hlas**.

Vybraný lístek vloží do úřední **obálky** a vhodí ji do **volební urny**. Pokud by někdo vložil do obálky více lístků, poškodil je, nebo obálku nepoužil, hlas by byl **neplatný**.

Pokud se volič v době voleb nenachází ve svém volebním okrsku, může si předem vyřídit voličský průkaz. Ten umožňuje hlasovat **kdekoli v České republice**, případně i **v zahraničí** na české ambasádě nebo konzulátu. O průkaz je nutné požádat na obecním úřadě v místě trvalého bydliště – písemně, elektronicky nebo osobně – **nejpozději 7 dnů před volbami**, osobně až do **středy před jejich začátkem**.

Od roku 2025 je také možné hlasovat **korespondenčně ze zahraničí**. Volič si musí včas vyžádat **volební sadu** a svůj hlas zaslat zpět **poštou** tak, aby dorazil **nejpozději do uzavření voleb**.

Volit je jednoduché – stačí si vybrat, kdo nejlépe odpovídá **mým hodnotám** a představě o tom, jak by měla vypadat **budoucnost naší země**.

CO SE DĚJE PO VOLBÁCH?

Po **uzavření volebních místností** se všechny odevzdané **hlasy sečtou**. Výsledky zveřejňuje **Český statistický úřad**, obvykle už během **volební noci**.

Podle získaného počtu hlasů se mezi strany rozdělí **200 poslaneckých mandátů**. Strana nebo **koalice**, která získá **většinu**, má šanci sestavit **vládu**. **Prezident republiky** pověří vítěze voleb nebo jiného lídra jednáním o nové vládě a požádá **Poslaneckou sněmovnu o vyslovení důvěry**.

Pokud žádná strana nemá většinu, následují **vyjednávání a dohody** mezi stranami. Cílem je sestavit **koalici**, která bude mít podporu **více než poloviny poslanců**.

Výsledek voleb tak určuje nejen složení **Poslanecké sněmovny**, ale i podobu **vlády a směr**, kterým se země bude v příštích letech ubírat.

NEŽ ZAČNETE

Než se pustíte do aktivit, zastavte se na chvíli u své role. Tyto aktivity nejsou o tom, aby učitel říkal studentům, co je správné nebo koho mají volit. Jsou postavené na tom, že studenti sami přemýšlí, sdílí a diskutují.

Vaším úkolem je být **facilitátorem** – člověkem, který drží bezpečný rámec, klade otázky, hlídá respekt a dává prostor každému. **Nesoudíte názory studentů, nekomentujete jejich volby, nepodsouváte vlastní postoje.** Atmosféra bezpečí a respektu je tady klíčová.

Na začátku si proto se třídou nastavte jednoduchá pravidla – nasloucháme si, neskáčeme si do řeči, nesmějeme se cizím názorům. Pokud v diskusi dojde k napětí nebo posměchu, je důležité zasáhnout a připomenout, že cílem je otevřená a respektující debata.

Zeptejte se sami sebe: „Dokážu to vést neutrálně, bez komentářů a vlastních emocí?“ Pokud cítíte, že u některého tématu to pro vás může být těžké, je fér aktivitu vynechat nebo upravit.

Pamatujte, že cílem není, aby studenti odcházeli s jasnou volbou. Cílem je, aby se naučili přemýšlet, rozpoznat manipulaci, hledat vlastní hodnoty a mluvit o nich s respektem. **Aktivity jsou o nich – ne o nás.**

POLITIKA JAKO KAŽDODENNÍ VĚC

ČASOVÁ NÁROČNOST: 25–35 minut

TYP: Diskuzní a tvůrčí aktivita

PŘÍPRAVA PŘED LEKČÍ:

- 6–8 kartiček s oblastmi života (např. školství, doprava, zdravotnictví, práce, klima, kultura, sport, bydlení).
- Fixy a papíry nebo lepíky.
- Tabuli nebo flipchart (na společnou mapu).

PRŮBĚH KROK ZA KROKEM:

• Úvod - 2 min

- Když se řekne politika, většina lidí si představí hádky v televizi. Ale politika je vlastně o tom, co ovlivňuje náš každodenní život. Dnes si to zkusíme ukázat.

• Rozdělení do skupin (3–5 min)

- Rozdělte třídu do 5–6 skupin (3–5 lidí).
- Každé skupině dejte jednu kartičku s oblastí života.

Práce ve skupinách (10 min)

- Instrukce:

- „Napište 3–5 příkladů, jak se politika v téhle oblasti dotýká vašeho života. Zkuste být co nejkonkrétnější.“
- Příklad: Školství → „kolik máme hodin tělocviku“, „jestli je ve škole psycholog“, „kolik stojí obědy“.

• Sdílení (8 min)

- Každá skupina nalepí/napíše příklady na tabuli.
- Společně vytvořte „mapu dopadů politiky“.
- Každá skupina krátce (1 min) vysvětlí, co je na jejich oblasti nejdůležitější.

• Závěr (2–3 min)

- Zeptejte se:
- „Který příklad vás nejvíc překvapil?“
- „Kdybychom měli z celé mapy vybrat 3 nejdůležitější věci pro naši třídu, co by to bylo?“

Reflexe (otázky na diskusi)

Co se mě dotýká úplně nejvíc a proč?

Kdybych mohl/a rozhodnout jen o jedné věci, která by to byla?

Tip pro usnadnění

Nemáte čas na skupiny? → Každý žák napíše 1 příklad na papírek, nalepí je na tabuli a společně seřadí podle důležitosti.

HRA NA VOLEBNÍ KAMPANĚ - „PLAKÁT ZA 10 MINUT“

ČASOVÁ NÁROČNOST: 30-40 minut

TYP: Tvůrčí a prezentační aktivita

PŘÍPRAVA PŘED LEKČÍ:

- Velké papíry nebo flipcharty
- Fixy, lepíky, nůžky, časopisové výstřižky
- Kartičky s tématy (např. klima, školství, doprava, bydlení, zdraví)

PRŮBĚH KROK ZA KROKEM:

• **Úvod - 2 min**

- Politické strany chtějí voliče zaujmout kampaní. Dnes si sami zkusíme vytvořit jednoduchý volební plakát.

• **Rozdělení do skupin (3-5 min)**

- Rozdělte třídu do 4-5 skupin (3-5 lidí).
- Každá skupina si vylosuje jedno téma.

Práce ve skupinách (10 min)

- Instrukce:

- Vaším úkolem je vytvořit plakát, který přesvědčí ostatní, že vaše téma je to nejdůležitější.

• **Sdílení (8 min)**

- Každá skupina krátce (max. 2 min) představí svůj plakát.
- Poté proběhne „hlasování“ - každý student dostane lepík/hlas a vybere plakát, který ho nejvíc zaujal.

• **Závěr (2-3 min)**

- Zeptejte se:
- Co rozhodlo o tom, komu jste dali hlas? Argumenty, vizuál, emoce?

Reflexe (otázky na diskusi)

- Co vás na plakátech nejvíc přesvědčilo?
- Jak snadno lze člověka ovlivnit jednoduchým sloganem nebo obrázkem?

Tip pro usnadnění

Pokud není čas na tvorbu plakátu, udělejte jen textovou verzi - každá skupina připraví třibodový program a krátký slogan.

PRAVDA NEBO MANIPULACE?

ČASOVÁ NÁROČNOST: 20-30 minut
TYP: Kritické myšlení a práce s médii

PŘÍPRAVA PŘED LEKČÍ:

- 6-8 kartiček s výroky (pravdivé, zavádějící, smyšlené)
- Přehled správných odpovědí pro učitele

PRŮBĚH KROK ZA KROKEM:

- **Úvod - 2 min**
 - Ve volbách často slyšíme různé sliby a tvrzení. Všechny nemusí být pravdivé. Dnes si vyzkoušíme, jak je rozeznat.
- **Rozdělení do skupin (3-5 min)**
 - Rozdělte studenty do menších skupin.

Práce ve skupinách (10 min)

- Instrukce: Každá skupina dostane kartičky a rozdělí je do kategorií: pravda - zavádějící - nepravda.
- **Sdílení (5-8 min)**
 - Skupiny vysvětlí, jak se rozhodly.
 - Učitel potvrdí nebo opraví a doplní zdůvodnění.
- **Závěr (2-3 min)**
 - Diskuse o tom, kde by si mohli informace ověřovat.

Reflexe (otázky na diskusi)

- Jak poznám, že je výrok manipulativní?
- Jaké otázky si mám položit, než něčemu uvěřím?

Tip pro usnadnění

Místo kartiček můžete výroky promítat na tabuli a studenti hlasují zdviženou rukou nebo pomocí aplikace (Mentimeter, Kahoot).

PŘÍKLADY PRO INSPIRACI

PRAVDA

„V roce 2021 se poprvé konaly volby do Poslanecké sněmovny, ve kterých mohla volit i generace Z (lidé narození po roce 1995).“
„V České republice je volební systém poměrný - strany získají tolik křesel, kolik procent hlasů dostanou.“

ZAVÁDĚJÍCÍ

„Když zakroužkujete více než čtyři kandidáty na volebním lístku, všechny hlasy se přičtou vaší straně, jen kroužky navíc se nepočítají.“
(Realita: pokud zakroužkujete více než čtyři kandidáty, všechny preferenční hlasy se stávají neplatnými - hlas pro stranu ale platí dál.)
„Když se voleb neúčastníte, váš hlas se automaticky přidá k vítězné straně.“
(Realita: neúčast znamená, že se váš hlas nezapočítá vůbec.)

NEPRAVDA (FAKE)

„Ve volbách 2025 budou moci poprvé hlasovat už i lidé od 16 let.“
(Nepravda - hranice je stále 18 let.)
„Když nevyužijete volební obálku a vhodíte lístek přímo, hlas je stále platný.“
(Nepravda - bez obálky je hlas neplatný.)
„Prezident po volbách automaticky jmenuje předsedu vítězné strany premiérem.“
(Nepravda - prezident má pravomoc pověřit k sestavení vlády, ale nemusí to být nutně lídr vítězné strany.)
„Když odjedete na dovolenou do zahraničí, nemůžete volit.“
(Nepravda - můžete si vyřídít voličský průkaz a hlasovat na ambasádě nebo korespondenčně.)

TŘÍDA JAKO ČESKÁ REPUBLIKA

ČASOVÁ NÁROČNOST: 45-60 minut

TYP: Simulační hra

PŘÍPRAVA PŘED LEKČÍ:

- Volební lístky se 4-6 fiktivními stranami (např. Strana sportu, Strana zdravého jídla, Strana víc volna, Strana pro klima, Strana studentských benefitů).
- Úřední obálky (obyčejné obálky).
- Improvizovaná volební urna (krabice).
- Tabule nebo flipchart na zápis výsledků.

PRŮBĚH KROK ZA KROKEM:

- **Úvod - 2 min**
 - Dnes si vyzkoušíme, jak fungují volby v praxi. Na chvíli se naše třída promění v celou Českou republiku. Každý z vás bude mít jeden hlas a uvidíme, kdo by v naší třídě vyhrál.
- **Představení stran (5 min)**
 - Instrukce: Učitel krátce přečte, co jednotlivé strany „slibují“ (každá má 2-3 body, které jsou blízké životu studentů, např. víc volna, levnější jídlo ve škole, podpora sportu, ochrana přírody, lepší doprava do školy).
 - Studenti si rychle prohlédnou volební lístky.
- **Volby (5-7 min)**
 - Každý student dostane volební lístek a úřední obálku.
 - Postupně jdou k „volební urně“, vloží vybraný lístek do obálky a vhodí do krabice.
 - Učitel (nebo vybraní studenti) hlídají průběh, aby byl „spravedlivý“
- **Sčítání hlasů (5-7 min)**
 - Učitel se 1-2 studenty otevře urnu a hlasy spočítají.
 - Výsledek se zapíše na tabuli v procentech i počtu hlasů.
 - Vysvětlete: „Takto se v reálných volbách přepočítává 200 mandátů v Poslanecké sněmovně. My si to ukážeme jen na jednoduchých číslech: každých 10 % hlasů = 20 poslanců.“
- **Tvorba koalic (7-8 min)**
 - Pokud žádná strana nezískala nadpoloviční většinu (víc než 50 %), následuje vyjednávání.
 - Učitel se ptá: „Kdo s kým by mohl spojit síly, aby měli většinu?“
 - Studenti, kteří hlasovali pro různé strany, můžou mezi sebou debatovat, co by pro koalici bylo důležité.
 - Společně zapíše na tabuli možné koalice.

TŘÍDA JAKO ČESKÁ REPUBLIKA

Závěr (3-5 min)

Diskutujte:

- Jaké to bylo rozhodnout se pro jednu stranu?
- Co je těžké na vytváření koalic?
- Jaké výhody a nevýhody má to, že nikdo nemá absolutní moc

Reflexe (otázky na diskusi)

- Jaké by to bylo, kdyby výsledek třídy ovlivňoval vaši budoucnost?
- Překvapilo vás, jak hlasovali ostatní?
- Je fér, že rozhoduje většina, i když se mi výsledek nelíbí?

💡 Tip pro usnadnění

Pokud je málo času, udělejte jen hlasování + rychlé sečtení výsledků, bez vyjednávání o koalicích. I tak studenti pochopí základní princip, že hlasy se sčítají a vítěz není vždy jediná strana.

PŘÍKLADY PRO INSPIRACI

● STRANA SPORTU

Více hodin tělocviku ve škole.

Každý student má nárok na příspěvek na sportovní vybavení.

Školní hřiště a tělocvičny otevřené i po vyučování zdarma.

● STRANA ZDRAVÉHO JÍDLA

Levnější obědy ve školní jídelně.

V bufetu jen zdravé svačiny – žádné přeslazené nápoje.

Každý student dostane 1 kus ovoce denně zdarma.

● STRANA VÍC VOLNA

Zavedení „studentského dne volna“ jednou za pololetí.

Zkrácení vyučování v pátek o jednu hodinu.

Povinné domácí úkoly max. 3x týdně.

● STRANA PRO KLIMA

Více zeleně kolem škol a měst.

Recyklace odpadu ve všech třídách.

Podpora školních projektů na ochranu přírody.

● STRANA STUDENTSKÝCH BENEFITŮ

Levnější jízdné na MHD i mimo město.

Slevy na kulturní akce a koncerty.

Wi-Fi zdarma ve všech školách i na veřejných místech.

HODNOTOVÝ KOMPAS

ČASOVÁ NÁROČNOST: 25-35 minut

TYP: Individuální a diskuze ve skupině

PŘÍPRAVA PŘED LEKČÍ:

- Kartičky s hodnotami (např. svoboda, spravedlnost, bezpečí, solidarita, rodina, příroda, vzdělání, zdraví, práce). *Alternativa: seznam hodnot napsaný na tabuli.*

PRŮBĚH KROK ZA KROKEM:

- **Úvod - 2 min**
 - Každý z nás má jiné hodnoty, které považuje za nejdůležitější. Ty často rozhodují o tom, koho volíme. Zkusíme si je seřadit a porovnat.
- **Individuální práce (5-7 min)**
 - Každý student dostane 8 kartiček a seřadí je od 1 (nejdůležitější) po 8 (nejméně důležitá).
 - Pokud nejsou kartičky, studenti si pořadí napíší na papír.
- **Sdílení ve dvojicích (5 min)**
 - Studenti si navzájem řeknou své 3 nejdůležitější hodnoty a proč
- **Společná mapa hodnot (10 min)**
 - Na tabuli nebo flipchart napište všechny hodnoty.
 - Studenti postupně přijdou a udělají křížek u 3 hodnot, které jsou pro ně top.
 - Vznikne přehled, co je pro třídu nejdůležitější.
- **Závěr (2-3 min)**
 - Každý z nás má jiné hodnoty a je normální, že nejsou stejné. Právě díky tomu jsou volby pestré a politici se snaží oslovit různé skupiny lidí. Důležité je znát své vlastní priority - pak se v politice lépe orientujeme.

Reflexe (otázky na diskusi)

- Překvapilo vás, jaké hodnoty byly pro spolužáky nejdůležitější?
- Jsou moje hodnoty stejné jako u mých kamarádů, nebo se liší?
- Jak se moje hodnoty odrážejí v politice a ve volbách?

Tip pro usnadnění

Nemáte čas na kartičky? → Napište hodnoty na tabuli a každý žák označí fixou tři nejdůležitější.

DISCLAIMER

Tento materiál obsahuje pouze návrhy aktivit k tématu voleb a občanské participace. Aktivity jsou připravené tak, aby byly snadno použitelné ve školním prostředí, ale jejich konkrétní průběh a realizace vždy závisí na rozhodnutí a zkušenosti pedagoga.

Učitel má plnou volnost jednotlivé aktivity upravit, zkrátit, propojit nebo vynechat podle času, složení třídy a vlastního uvážení. Cílem není poskytnout univerzální „návod, jak to musí být“, ale otevřít možnosti, jak se studenty o volbách mluvit interaktivně, bez moralizování a s respektem k různým názorům.

**Děkujeme za vaši pomoc!
Těšíme se až se uvidíme.**

PROJEKTLAJFR.COM
PREVENCE@LAJFR.CZ